

ณ กาลครั้งหนึ่ง
ที่ มूलนิธิฯ อาสาฬหบูชา
๑๑ กรกฎาคม ๒๕๕๗

โดย

วันชัย ภู่งาม

ณ กาลครั้งหนึ่ง ที่ มูลนิธิฯ อาสาฬหบูชา ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๕๗

ขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น

เมื่อวันที่ ๑๑ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗ มูลนิธิศึกษาและเผยแผ่พระพุทธศาสนา โดยท่านอาจารย์สุจินต์ บริหารวนเขตต์ ประธานมูลนิธิ และคณะวิทยากรของมูลนิธิฯ ได้จัดให้มีการสนทนาธรรม เนื่องในโอกาสวันอาสาฬหบูชา ณ อาคารของมูลนิธิฯ เลขที่ ๑๗๔/๑ ซอยเจริญนคร ๗๔ ถนนเจริญนคร แขวงดาวคะนอง เขตธนบุรี กทม. ระหว่างเวลา ๙.๐๐ - ๑๖.๐๐ น. และหยุดพักเพื่อรับประทานอาหารกลางวัน ในเวลา ๑๒.๐๐ - ๑๔.๐๐ น. โดยมีผู้มีจิตศรัทธานำอาหารคาวหวานนานาชนิดมาเจริญกุศลมากมายเช่นเคย

ขออนุโมทนาท่านเจ้าภาพอาหารคาวหวาน รวมทั้งท่านเจ้าภาพและท่านผู้ร่วมกันจัดดอกไม้บูชาพระรัตนตรัย กับทั้งท่านที่ร่วมกันเจริญกุศลด้านอื่น ๆ ที่ได้ร่วมแรงร่วมใจกัน มีความปรองดอง คือ มีจิตเสมอกันในอันที่จะกระทำความดีร่วมกัน เป็นโอกาสในการสละ ละคลาย ขัดเกลากิเลสทั้งหลาย ที่มีในตนไปทีละเล็กทีละน้อย อันจะยังผลให้กุศลธรรมทั้งหลายมีกำลังขึ้น เป็นปัจจัยในการสะสม อบรมเจริญปัญญาบนหนทางอันประเสริฐ เพื่อการรู้แจ้งธรรมที่พระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดงไว้

การได้มีโอกาสในการเจริญกุศล โดยเฉพาะอย่างยิ่งบนหนทางของความเข้าใจ ถูกเห็นถูกในพระธรรม ที่พระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดงไว้แล้วนี้ เป็นโอกาส เป็นกาละที่แสนประเสริฐยิ่งในสังสารวัฏฏ์ท่ามกลางบริษัทที่มีใจเดียวกัน มีความชื่นบานต่อกัน มองกันด้วยปิยจักขุ ร่วมกันศึกษาพระธรรมด้วยความเมตตา อันไม่เป็นประมาณของท่านอาจารย์สุจินต์ บริหารวนเขตต์ ที่เคารพยิ่ง

๔. ปริสาสูตร (ว่าด้วยบริษัท ๓ จำพวก)

[๕๓๕] ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย บริษัท ๓ นี้ บริษัท ๓ คือ อะไร? คือ (อคฺควตี ปริสา) บริษัทที่มีแต่คนดี, (วคฺคา ปริสา) บริษัทที่เป็นพรรค (คือ แตกกัน), (สมคฺคา ปริสา) บริษัทที่สามัคคีกัน บริษัทที่สามัคคีกันเป็นอย่างไร ? ในบริษัทใด ภิกษุทั้งหลายพร้อมเพรียงกัน ชื่นบานต่อกัน ไม่วิวาทกัน (กลมเกลียวเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน) เป็นประหนึ่งว่า นมประสมกับน้ำ มองดูกันและกันด้วยปิยจักขุ (คือ สายตาของคนที่รักใคร่กัน) บริษัทนี้เรียกว่า บริษัทที่สามัคคีกัน

พระสูตรต้นปิฎก อังคุดตรนิกาย ดิกนิบาต เล่ม ๑ ภาค ๓ หน้า ที่ ๔๘๑ - ๔๘๖

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ในสมัยใด ภิกษุทั้งหลายพร้อมเพรียงกัน ...ฯลฯ... มองดูกันและกันด้วยปิยจักขุ ในสมัยนั้น ภิกษุทั้งหลายย่อมได้บุญมาก ในสมัยนั้นภิกษุทั้งหลาย ชื่อว่าอยู่อย่างพรหม คือ อยู่ด้วยมฤติกา (พรหมวิหาร) อันเป็นเครื่องพันแห่งใจ (จากริษยา) ปิตีย่อมเกิดแก่ผู้ปราโมทย์ยินดี กายของผู้มีใจปิตีย่อมระงับ ผู้มีกายระงับ ย่อมเสวยสุข จิตของผู้มีสุขย่อมเป็นสมาธิ

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เปรียบเหมือนเมื่อฝนเม็ดหนาทกบนภูเขาน้ำนั้นไหลไปตามที่ลุ่ม ยังชอกเขาและลำรางทางน้ำให้เต็ม ชอกเขาและลำรางทางน้ำเต็มแล้ว ย่อมยังหนองให้เต็ม หนองเต็มแล้ว ย่อมยังบึงให้เต็ม บึงเต็มแล้วย่อมยังคลองให้เต็ม คลองเต็มแล้ว ย่อมยังแม่น้ำให้เต็ม แม่น้ำเต็มแล้ว ย่อมยังทะเลให้เต็ม ฉนใดก็ดี ในสมัยใด ภิกษุทั้งหลายพร้อมเพรียงกัน ...ฯลฯ... มองดูกันและกันด้วยปิยจักขุ ในสมัยนั้น ภิกษุทั้งหลายย่อมได้บุญมาก...ฯลฯ...จิตของผู้มีสุขย่อมเป็นสมาธิ ฉนนั้นเหมือนกัน ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย นี่แล บริษัท ๓.

จบปริสาสูตรที่ ๔.

อันดับต่อไป ขออนุญาตนำความการสนทนาในช่วงเช้า ที่ท่านอาจารย์สุจินต์ได้เมตตา ขยายความละเอียดลึกซึ้งของคำว่า **สามัคคี พร้อมเพรียง และ ประองตอง** ซึ่งเป็นข้อความที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง แก่การพิจารณาในความละเอียดลึกซึ้งของธรรมด้วย "คำ" ที่มีการพูดถึง กล่าวถึงกันบ่อยในปัจจุบันครับ

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมา สัมพุทฺธัสสะ
 นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมา สัมพุทฺธัสสะ
 นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมา สัมพุทฺธัสสะ

อ.คำปั่น :

ถ้าจะพิจารณาถึงความเป็นจริงของธรรมะ ถ้ากล่าวถึงความสามัคคี ความปรองดอง ในทางพระพุทธศาสนา ที่เป็นพุทธประสงค์จริง ๆ ต้องเป็นธรรมะฝ่ายดี ที่เกิดขึ้นเป็นไป ถ้ากล่าวถึงบริษัท หรือกลุ่มชนที่อยู่ร่วมกัน ท่านแสดงออกเป็น ๓ กลุ่ม ในอังคุตตรนิกาย ติกนิบาต ก็มีข้อความแสดงไว้ว่า กลุ่มแรก ก็คือ บริษัทที่มีแต่คนดี ท่านแสดงตัวอย่างไว้ว่า หมายถึงผู้ที่เป็นเถระ หรือว่าบุคคลผู้เป็นใหญ่ เป็นผู้ศึกษาพระธรรม อบรม เจริญปัญญา น้อมประพฤติในสิ่งที่ถูกต้อง ดีงาม ชนรุ่นหลังเห็นเป็นแบบอย่างที่ดี ก็จะถือเป็นแบบอย่างที่จะน้อมประพฤติปฏิบัติตาม นี่เรียกว่า บริษัทที่มีแต่คนดี

ประเภทที่ ๒ คือ บริษัทที่แบ่งเป็นพวก เรียกว่า วคฺคาปริสา เป็นบริษัทที่ไม่ดี เป็นบริษัทที่อยู่ด้วยกัน แต่ว่า มีความแ่งแย่งกัน มีความทะเลาะวิวาทบาดหมางกัน ซึ่งก็ไม่วุ่นวายจากความเกิดขึ้น เป็นไป ของธรรมชาติที่เป็นอกุศลธรรม

ประเภทที่ ๓ คือ บริษัทที่เป็นผู้ที่มีความสามัคคีกัน เรียกว่า สามัคคีบริษัท เป็นกลุ่มคนที่สามัคคี พร้อมเพรียงกัน มีเมตตาต่อกัน มีความเป็นมิตร เป็นเพื่อน ห่วงดีต่อกัน เพราะฉะนั้น ถ้ากล่าวถึงความสามัคคี ในความเป็นจริงของธรรมชาติ ที่เป็นพุทธประสงค์จริง ๆ ก็ต้องเป็นความเกิดขึ้น เป็นไป ของธรรมชาติฝ่ายดีที่เป็นธรรมชาติ ที่เป็นกุศลธรรมที่เกิดขึ้น ทำกิจหน้าที่ มีความเป็นมิตร มีความเป็นเพื่อน เป็นต้น เจริญอาจารย์กุลวิไลครับ

อ.กุลวิไล :

ก่อนที่จะดิฉันจะกราบเรียนท่านอาจารย์ ดิฉันก็จะอ่านข้อความ เพราะว่า คำว่า พร้อมเพรียง ความปรองดอง มีในพระไตรปิฎกซึ่งพระวินัยปิฎก มหาวารวรรค เล่มที่ ๔ ภาคที่ ๑ มีข้อความเกี่ยวกับพุทธประเพณี "...พระตถาคตทั้งหลายทรงทราบอยู่ ย่อมตรัสถาม ก็มี ย่อมไม่ตรัสถาม ก็มี ทรงทราบกาลแล้วตรัสถาม ทรงทราบกาลแล้วไม่ตรัสถาม พระตถาคตทั้งหลาย ย่อมตรัสถามสิ่งที่ไม่ประกอบด้วยประโยชน์ในสิ่งที่ไม่ได้ประกอบด้วยประโยชน์ พระองค์ทรงกำจัดด้วยข้อปฏิบัติ พระพุทธเจ้าทั้งหลายย่อมสอบถามภิกษุทั้งหลาย ด้วยอาการ ๒ อย่าง คือ จักทรงแสดงธรรม อย่างหนึ่ง จักทรงบัญญัติสิกขาบทแก่สาวกทั้งหลาย อย่างหนึ่ง พระผู้มีพระภาคเจ้า ตรัสถามภิกษุเหล่านั้นว่า ดูก่อน ภิกษุทั้งหลาย พวกเธอ เป็นผู้

พร้อมเพรียงกัน ประองดองกัน ไม่วิวาทกัน อยู่จำพรรษา
เป็นผาสุกและไม่ลำบากด้วยบิณฑบาต ด้วยวิธีการใด..."

ซึ่งพระภิกษุเหล่านั้น ก็ได้กราบทูลพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
ถึงการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน พระภิกษุที่กลับมาก่อนก็
จะปูอาสนะ จัดหาน้ำล้างเท้า กระเบื้องเช็ดเท้า ล้าง
ภาชนะสำหรับถ้ำบิณฑบาต ตั้งน้ำฉันและน้ำใช้ ส่วน
ภิกษุที่กลับทีหลัง ก็จะได้เก็บล้าง กวาดหอดัน พระภิกษุ
เหล่านั้นก็กล่าวด้วยว่า การช่วยเหลือของท่านเหล่านั้น มี
การช่วยเหลือกันก็จริง แต่ท่านก็จะไม่ทักทาย ไม่ปราศรัย
ต่อกันและกัน ซึ่งท่านก็กล่าวว่า นี่คือการอยู่ด้วยความ
ผาสุก โดยที่อยู่ด้วยความพร้อมเพรียงกัน ประองดองกัน
ไม่วิวาทกัน

พระผู้มีพระภาคเจ้าฯ ทรงติเตียนว่า เป็นผู้จำพรรษา
อย่างปศุสัตว์ คือ อยู่อย่างปศุสัตว์ร่วมกันแท้ ๆ และท่าน
ก็ได้ทรงพุทธานุญาต ปวารณา คือ การว่ากล่าวกันและ
กัน ที่ใดก็ได้ ที่พร้อมเพรียงกัน โดยธรรมะ เพื่อการว่า
กล่าวนี้ เป็นวิธีการออกจากอาบัติ เป็นวิธีการเคารพวินัย
ของพวกเขา

ช่วงแรก ก็จะกราบเรียนท่านอาจารย์ก่อนนะคะ เพราะว่า
ยังมีนัย ที่ท่านพระอนุรุทธกล่าวถึงสามัคคีธรรม ซึ่งก็เป็น
การพร้อมเพรียง ประองดอง ไม่วิวาทกันดูจ้านมสดกับ
น้ำ มองดูกันด้วยตาอันเป็นที่รัก กราบเรียนท่านอาจารย์
ค่ะ

ท่านอาจารย์ :

ค่ะ ก็เป็นชีวิตประจำวันนะคะ และที่สำคัญที่สุด ก็คือ
"ใจ" สุข ทุกข์ ทั้งหมด อยู่ที่ใจ แต่ละท่าน ก็มีใจนะคะ แต่

ว่า "ใจ" จะสุขแค่ไหน หรือว่า ทุกข์แค่ไหน ก็แล้วแต่สภาพ
ธรรมะ ซึ่งสะสมมาพร้อมกับการที่ได้มีชีวิตอยู่แต่ละวัน
ซึ่งไม่สามารถบังคับบัญชาได้ ในครั้งอดีต พระภิกษุท่าน
อยู่รวมกันเป็นจำนวนมาก เพราะฉะนั้น แต่ละคน ในแต่ละ
บ้าน ไม่มากใช่ไหม? แต่ว่า ถ้าอยู่กันมาก ๆ อย่างนั้น
แล้ว จิตใจจะเป็นอย่างไร? เพราะเราคงจะไม่คิดถึงแต่
เฉพาะภายในบ้านเท่านั้น ในบ้านเดียวกัน ย่อยลงมาแล้ว
พร้อมเพรียงกัน ทำอะไรหรือเปล่า?

...ก็เป็นเรื่องที่ ถ้าไม่คิดเลย ก็เหมือนกับว่า ไม่มี
ความสำคัญอะไร แต่ว่า ตามความเป็นจริง ทั้งหมดอยู่ที่
"ใจ" เพราะฉะนั้น แม้แต่จะอยู่ในบ้าน หรือ อยู่ในป่า เป็น
หมู่คณะ อยู่มาก อยู่น้อย อย่างไรก็ตาม ที่สำคัญที่สุดก็
คือว่า "เป็นคนดี" เพราะเหตุว่า ถ้าใจไม่ดี จะอยู่ที่ไหน
อย่างไร ๆ ก็ไม่มีความสุข ไม่ว่าจะในบ้าน หรือว่า จะนอก
บ้าน รวมกันเป็นหมู่คณะ...

...ข้อความที่คุณกุลวิไล กล่าวถึง ก็กล่าวถึง ความ
สามัคคี แล้วก็ พร้อมเพรียง แล้วก็ ประองดอง พร้อม
เพรียง คงไม่ยาก อย่างวันนี้ ทุกคนพร้อมเพรียงกันมาที่นี่
เพื่อที่จะได้สนทนาธรรม และพอมาถึงแล้ว ก็พร้อมเพรียง
กันบูชาพระรัตนตรัย ไม่ยากใช่ไหม? แต่ "ใจ" ขณะนั้น มี
ความ "ประองดอง" หรือเปล่า? ความประองดอง ก็
หมายความว่า "จิตที่เสมอกัน" ยากนะคะ จิตที่เสมอกัน
ที่จะเป็นคนดี แล้วก็การที่จะเป็นคนดี และมีจิตเสมอกัน
ได้ ถ้าขาดพระธรรม ไม่มีทางที่จะเป็นไปได้เลย...

...เราก็ฟังธรรมะกันมานาน ไม่ใช่แต่เฉพาะวันนี้ ก่อน ๆ นั้น และก่อนนั้นอีก ก็ได้ฟังมา เคยพิจารณาจิต แล้วก็เข้าใจจิตของตนเองหรือเปล่า? เพราะว่า ที่สำคัญที่สุด ไม่ใช่จิตคนอื่น จิตคนอื่นเรารู้มาก ไหม? เขาไม่ดีอย่างนั้น เขาทำอย่างนี้ แต่ว่า จิตของตนเอง ถ้าได้พิจารณาแล้ว ก็จะเห็นตามความเป็นจริงว่า ยังขาดความดี อีกมากไหม? หรือว่า เท้าที่มีอยู่แค่นี้ ก็เป็นความดี ที่พอแล้ว?...

...เพราะฉะนั้น ก็แสดงให้เห็นว่า ดีขึ้นได้ ด้วยพระธรรม การที่จะมีจิตเสมอกัน คือ การปรองดองกัน แล้วก็ศึกษาธรรมะ เพื่อเป็นคนดีขึ้น ปรองดองขึ้น และ จิตเสมอกันยิ่งขึ้น ก็สำคัญกว่าการพร้อมเพรียงกัน เพราะการพร้อมเพรียงกัน โดยการที่ว่า ทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดพร้อมกัน เข้ามาในห้องนี้พร้อมกัน เลิกพร้อมกัน ก็เรียกว่า พร้อมเพรียงกันแล้ว แต่ "ใจ" ของแต่ละคน เสมอกันหรือเปล่า? และมีความปรองดองกันแค่ไหน? ถ้าไม่คิดถึง "ความดี" ปรองดองยาก เพราะว่า ต่างคนก็ต่าง "เห็นแก่ตัว" แล้วก็คิดถึงแต่ตัวเอง...

...อย่างพระภิกษุที่อยู่ด้วยกัน จะมากจะน้อยก็ตาม รูป
ไหนกลับมาก่อน ก็ปูอาสนะ เกียงกันไหม? ไม่ใช่หน้าที่
ของท่าน ท่านผู้นี้เคยทำ ท่านก็ทำต่อไป? นั่นก็คือว่า ไม่
มีใจเสมอกัน แล้วก็ไม่มีกรที่จะปรองดองกันด้วย เพราะ
เหตุว่า เพียงแค่กิจเล็ก ๆ น้อย ๆ ก็ไม่ปรองดอง
เพราะฉะนั้น เป็นเรื่องที่จะเลียดมาก แล้วก็เป็นเรื่องของ
จิต ที่ ถ้าแต่ละท่านได้ฟังพระธรรมแล้ว ก็จะมีใจว่า ต้อง
ละเลียด...

...ขอกล่าวถึงเรื่องธรรมดา ๆ นะคะ ถ้าเราไปตามถนน
แล้วเราพบคน จะรู้จักกันทักทายกันพอสมควร หรือว่า
คนที่เพิ่งพบกัน จะถามเขาใหม่ว่า รู้จักพระสัมมาสัม
พุทธเจ้าไหม? เพราะว่าเราเป็นชาวพุทธ ใช่มั้ยคะ?

เพราะฉะนั้น ไม่ต้องยากเลย เพียงแค่ " รู้จักพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าไหม? " คนที่นี้ ที่นั่งอยู่ที่นี่ ตอบได้ใช่
ไหม? แต่ตามถนนหนทาง เด็ก ผู้ใหญ่ นี่ ถ้าถามว่ารู้จัก
พระสัมมาสัมพุทธเจ้าไหม? เขาจะตอบว่าอย่างไร?
คำตอบ ต้องต่างกัน ถูกต้องมั๊ยคะ? แล้วคำตอบที่ได้รับ
ก็คือว่า ทรงเป็นผู้ที่ตรัสรู้ ถ้าจะมีความเข้าใจเพิ่มขึ้น
หรือธรรมดา ๆ อย่างเด็กเล็ก ๆ พ่อแม่ก็สอนให้ไหว้พระ
สวดมนต์แล้วก็ถามว่า รู้จักพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไหม?
เด็กจะตอบว่าอย่างไร? พ่อแม่ให้ไหว้พระ ให้สวดมนต์ แต่
ถามคำถามสั้น ๆ " รู้จักพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไหม? " เขา
จะตอบว่าอย่างไร?

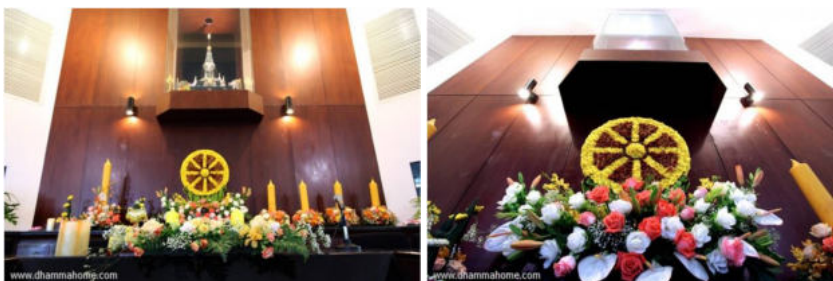

...ขอเชิญคุณคำปุ่นเป็นตัวแทน ได้ไหมคะ? เด็กเล็ก ๆ
พ่อแม่สอนให้ไหว้พระสวดมนต์ แล้วถามเด็กว่า รู้จักพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าไหม? จันได ผู้ใหญ่โตขึ้นก็ฉันนั้น
ตราบดีที่ยังไม่มีการศึกษา และไม่มีการฟังธรรมะ แต่ที่

ยกตัวอย่างเด็กนี้ ให้เห็นว่า เด็กไม่รู้ แล้วผู้ใหญ่โตขึ้น แต่ละวัน ๆ ก็ไม่รู้ เหมือนกันไหม? เหมือนกันเลย เพราะฉะนั้น ประโยชน์ของการที่มีโอกาสได้ฟังพระธรรม ต้องรู้ว่า เป็นสิ่งที่ลึกซึ้งมาก ไม่ใช่เพียงแค่ตอบว่า พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตามที่เรียนมา เป็นผู้ทรงตรัสรู้และทรงแสดงอริยสัจธรรม ถ้าตอบอย่างนี้ หมายความว่า เข้าใจอะไรหรือเปล่า? หรือว่า เพียงตอบ...

...เพราะฉะนั้น ถ้าคิดอีกอย่างหนึ่ง โตขึ้น หรือแม้แต่วันนี้ คิดบ้างไหม? ว่ากิเลสที่มี มากเหลือเกิน ประมาณไม่ได้เลย วันนี้มี ก็ไม่เห็น จนกว่าจะได้รับคำบอกเล่าว่า กิเลสทั้งนั้นเลย ตั้งแต่ตื่นมา จริงหรือเปล่าคะ? แล้วก็ กิเลสเหล่านั้นทั้งหมด สามารถที่จะดับไม่เหลือเลย ลองคิดดู นี่คือ พระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะฉะนั้น การที่จะรู้จักพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่ใช่เพียงแค่กราบไหว้พระพุทธรูป แล้วคิดว่า นี่คือ พระสัมมาสัมพุทธเจ้า หรือใครถาม ก็ตอบเพียงสั้น ๆ...

...แต่ว่า ตามความเป็นจริง ก็คือว่า ผู้ที่รู้ตัวเองว่ามีกิเลส
เมื่อไหร่ มาก ๆ ก็จะเริ่มรู้จักพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า ทรง
เป็นผู้ที่ดับกิเลสได้หมด ไม่เหลือเลย จึงสมควรแก่การที่
จะกราบไหว้ แม้ว่าจะเป็นเด็ก ได้รับคำสอนมาว่า ให้
กราบไหว้ ก็จริง แต่ความเข้าใจ ต้องค่อย ๆ เพิ่มขึ้น
เพราะฉะนั้น เพียงเท่านี้ ในวันนี้นะคะ มีกิเลสมาก แต่ว่า
ผู้ที่เคยมีกิเลสมากมาแล้ว ในอดีต สามารถที่จะดับกิเลส
ได้หมด มีมาก เมื่อทรงแสดงพระธรรมแล้ว ผู้ที่รู้แจ้ง
อริยสัจธรรม จากปฐมเทศนาธัมมจักกัปปวัตตนสูตร ก็
ในขณะนั้น ตั้งแต่ท่านอัญญาโกณฑัญญะ เป็นรูป
แรก แล้วก็พระภิกษุอื่น อีก ๔ รูป ดับกิเลสหมด ไม่เหลือ
เลย คำนี้ ลองคิดดู...

...ถ้าเราไม่รู้ ว่าเรามีกิเลสมาก เราจะอัสจรรยไ่ม? กับ
คำที่ว่า เป็นผู้ที่ดับกิเลสหมด ไม่เหลือเลย แต่ ต่อเมื่อใด
ที่สามารถจะรู้ได้ว่า เราทุกคนมีกิเลสมาก แต่กิเลสมาก ๆ
ทุกวัน เพิ่มขึ้นทุกวัน ทุกชาติ สามารถที่จะดับหมดได้เมื่อ

ได้ศึกษาพระธรรม ก็ต้องเริ่มตั้งแต่ เห็นประโยชน์ของการ
เป็นคนดี ซึ่งจะมีการปรองดอง แล้วก็ศึกษาพระธรรม
ด้วยจิตที่เสมอกัน...

...เพราะฉะนั้น ความละเอียดของธรรมะ แม้แต่พระภิกษุ
ท่านทำดีถึงอย่างนี้ คือว่า กลับมาก่อน ก็ปรองดอง ปู
อาสนะ ไม่มีการเกียง ไม่มีคิดว่า ท่านผู้นี้ควรทำ หรือ
อะไรต่างๆ แต่แม้กระนั้น พระผู้มีพระภาคฯ ก็ตรัสถาม
ถึงความเป็นไปในแต่ละวัน

อ.กุลวิไล :

ซึ่งก็ตรงกับที่ท่านอาจารย์ ได้ให้ความเข้าใจว่า พร้อม
เพรียงกัน แต่จิตไม่เสมอกัน แน่นนอน เพราะทุกคน ต่าง
คน ต่างมากัน ก็สามารถจะพร้อมเพรียงกันได้ ซึ่งพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้า ท่านยังแสดงว่า ถ้าเกิดช่วยเหลือกันได้
อยู่ด้วยกัน แต่ไม่หักทลายกัน ก็อยู่ไม่ต่างกับกับปศุสัตว์ ก็
คือ พวกเหล่าแพะ นั่นเอง

ท่านอาจารย์ :

คะ เท่านั้นคะ เห็นไหม? ว่าแม้แต่เพียงตรัสถาม ถึงชีวิตประจำวันของพระภิกษุ ซึ่งท่านกราบทูลแล้ว ก็ยังติเตียนว่า เมื่อไม่ทักทายกัน ประรองดองกันหรือเปล่า? พร้อมเพรียงกันได้ ไช้ไหม? แต่ว่า อยู่กันอย่างไร? อยู่แบบไม่ทักทายกัน แล้วเวลาที่จะว่ากล่าวกัน จะว่ากล่าวกันได้หรือ? ถ้าไม่มีการเป็นมิตร ไม่มีการทักทาย ไม่มีการเป็นผู้ที่มีจิตเสมอกัน และหวังดีต่อกันจริง ๆ เพราะฉะนั้น การหวังดีต่อกันจริง ๆ ก็จะทำให้เป็นผู้ที่สามารถที่จะว่ากล่าวตักเตือน แต่ไม่ได้หมายความว่า ด้วยความไม่พอใจ ด้วยความขุ่นเคืองใจ หรือว่า ต้องการที่จะว่า เท่านั้น

...ผู้ที่เห็นประโยชน์ของการที่ แต่ละคน เป็นคนดีได้
แม้ว่าจะอยู่ในป่าแล้ว แล้วก็ทำทุกอย่าง แต่ว่า ยังไม่
ทักทาย หรือว่าไม่ปราศรัยกัน ถ้าเป็นอย่างนั้นจริง ๆ ท่าน
เหล่านั้น ต่างให้ประโยชน์ซึ่งกันและกัน ในทางที่สามารถ
ที่จะเป็นคนดีขึ้น ได้ไหม?

เพราะฉะนั้น ธรรมะ เป็นเรื่องที่ละเอียดมาก สิ่งที่เรา
เล็กน้อยที่สุด ความจริงก็จะนำไปสู่ว่า ถ้าเห็นโทษ ก็
ทำให้ เป็นคนดีขึ้น ทีละเล็กทีละน้อย ถ้าไม่เห็นโทษ แต่
ละเล็กแต่ละน้อย ก็จะไปสู่ชีวิตข้างหน้าใน
สังสารวัฏฏ์ ซึ่งก็จะรู้ว่า จะต้องเพิ่มกิเลสมากขึ้น...

...ด้วยเหตุนี้ พระธรรมมีคุณ เป็นสิ่งที่ไม่มียิ่งใดเสมอ
เหมือนเลย ถ้าเปรียบเทียบกับรัตนะ ก็คือว่า เป็นรัตนะ
ที่สามารถจะทำให้จิตใจ ซึ่งเต็มไปด้วยกิเลส และความ
ไม่รู้ เปลี่ยนไปในทางที่เป็นประโยชน์ คือ รู้ความจริง แล้ว
ก็อบรมเจริญปัญญา สามารถที่จะเป็นคนดีขึ้นได้

มีฉะนั้นแล้ว เหมือนเดิมค่ะ หรืออาจจะร้ายกว่าเดิมแต่ละวัน ก็ได้...

อ.กุลวิไล :

ท่านอาจารย์ กล่าวถึง ดีเท่าไรก็ยังไม่พอ ก็จะมาบเรียนท่านอาจารย์ว่า อย่างศีลนะคะ ท่านอาจารย์ เพราะว่าทุกคนก็คงไปมองที่ เรื่องศีล ซึ่งเป็นเรื่องของกาย วาจา จะช่วยให้คนอยู่ร่วมกัน ด้วยความพร้อมเพรียง ประองตอง ได้อย่างไรคะ?

ท่านอาจารย์ :

ค่ะ พร้อมเพรียงกัน ก็ทำทุกอย่างพร้อมกัน ประองตองกัน ก็มีจิตเสมอกัน ศีลขารมมะ นั่นคือ ที่สุด ของการที่จะประองตองกันได้จริง ๆ

...เพราะว่า ถึงแม้ว่าจะช่วยกัน ไม่เบียดเบียนกัน ทำร้ายกัน แต่ "ใจ" ก็ยังต่างกันอยู่นั่นแหละ ถูกต้องไหม? เพราะเหตุว่า ต่างคนต่างคิด ต่างคนต่างเข้าใจ แต่ว่า ถ้ามีการเข้าใจ เหตุกับผล ตรงตามความเป็นจริง เมื่อนั้น ก็เป็นผู้ที่

ปรองดองจริง ๆ แล้วก็มีใจเสมอกันจริง ๆ ในการศึกษา
ธรรมะ เพื่อที่จะดับกิเลสด้วย...

- อ.กุลวิไล : ทำให้ดิฉันคิดถึง ที่ท่านอาจารย์กล่าวว่า ถ้ายังไม่เข้าใจ
ธรรมะ และเป็นเรา เมื่อไหร่ ปรองดองกันไม่ได้ ปรองดอง
ไม่ได้แน่นอน เพราะว่า ความเป็นเรา ค่ะ
- ท่านอาจารย์ : ค่ะ กิเลส ปรองดองกันได้ไหม?
- อ.กุลวิไล : ไม่ได้แน่นอน ค่ะ
- ท่านอาจารย์ : พร้อมเพรียงกัน ได้ไหม?
- อ.กุลวิไล : พร้อมเพรียงได้ค่ะ ทำกิจกรรมร่วมกันได้
- ท่านอาจารย์ : พร้อมเพรียงได้ ทำอะไรร้าย ๆ พร้อมกัน ร่วมกันทำก็
ได้ใช่ไหม?

อ.กุลวิไล : ท่านอาจารย์คะ ท่านอาจารย์กล่าวถึง สิ่งที่ต้องจำ ก็
ลืม แม้แต่เพียงสิ่งที่ปรากฏให้เห็นได้ กราบเรียนท่าน
อาจารย์คะ

ท่านอาจารย์ : ค่ะ เตียนนี้!! ถูกต้องไหม? ใครจำ?

อ.กุลวิไล : คิดว่าเป็นเรา ค่ะ ท่านอาจารย์

ท่านอาจารย์ : ค่ะ แต่ "จำ" หรือเปล่า? ว่า ขณะนี้!!! เป็นเพียงสิ่งที่
ปรากฏให้เห็นได้

อ.กุลวิไล : เพราะไม่รู้ แล้วก็ความติดข้อง ทำให้แทนที่จะรู้เพียง สิ่งที่
ปรากฏให้เห็นได้ ก็เลยเป็นเรื่องราวต่าง ๆ ค่ะ

ท่านอาจารย์ :

คะ แล้วประโยคนี้ อีกสักทีร้อยครั้ง? จะจำได้ ไม่ลืม!!!
เห็นไหม? กำหนดไม่ได้เลย ขึ้นอยู่กับ "ความเข้าใจ"

เพราะฉะนั้น สิ่งที่ได้ฟังแล้ว ก็ดับไปแล้ว แต่ก็สะสม สืบ
ต่อในจิต ขณะต่อ ๆ ไป จนกว่าจะถึง กาลที่นึกได้ ก็ไม่ใช่
เรา แต่เป็น "สติเจตสิก" เป็นสภาพธรรมะ ซึ่งเราได้ยิน
บ่อย ๆ สภาพที่ ระลึก เป็นไปในกุศล เพราะฉะนั้น ไม่ลืม
ว่า ขณะนี้ เป็นเพียงสิ่งที่ปรากฏให้เห็นได้ แล้วกว่าจะรู้
ความจริง อีกนานไหม? เพราะ แค่ว่าจำ ยังไม่ได้จำไว้ ใช
ไหม? แล้วที่จะให้รู้ถึงความจริงว่า เป็นเพียงสิ่งที่ปรากฏ
เท่านั้นจริง ๆ อีกนานไหม? เพราะฉะนั้น ก็ไม่ต้องคิดถึง
เลย ว่าจะอีกนานเท่าไร? ขอเพียงได้เข้าใจ สิ่งที่ได้
ฟัง ซึ่งเป็นสิ่งที่มีจริง ๆ ที่กำลังปรากฏ "ให้เข้าใจขึ้น"

อ.คำปั่น :

ท่านอาจารย์ครับ ขอกลับมาที่ประเด็นเรื่อง ประสงค์ อีก
สักเล็กน้อยครับ ที่ท่านอาจารย์ปรารภในช่วงก่อนหน้านี้
ว่า ความประสงค์ ที่สุดแล้วก็คือ ปัญญา ความเข้าใจ
ถูก เห็นถูก เพราะฉะนั้น ก็แสดงถึง ความเป็นจริง ใน
พระพุทธศาสนาจริง ๆ ว่า พระธรรมทั้งหมด เป็นไปเพื่อ
ปัญญา ความเข้าใจถูก เห็นถูก จริง ๆ ครับ

ท่านอาจารย์ :

คะ กุศลธรรม ประสงค์กันได้นั่นอน แต่ อกุศล
ประสงค์กันได้ไหม?

...คือ การที่เราจะได้ยินได้ฟังอะไรก็ตาม แม้แต่คำใน
พระไตรปิฎก ซึ่งอาจจะผ่านไป แต่ถ้าไตร่ตรอง ก็จะเห็น
ความแตกต่างของคำว่า พร้อมเพรียง กับคำว่า ประองดอง
พร้อมเพรียง ใจไม่เสมอกัน พร้อมเพรียงกันได้ ตามกฎ
ตามระเบียบ ใช่ไหม? แต่ว่า ประองดอง ต้องเป็นสภาพ
ของจิต ที่เสมอกัน ในความดี เพราะเหตุว่า อย่างที่อุปมา
เมื่อกี้มี มืด กับ สว่าง ประองดองกันได้ไหม? ไม่มีทางจะ
เป็นไปได้เลย...

...ถึงแม้ว่า จะมีมารดา บิดา มีพี่ชาย น้องชาย มีเพื่อน มี
ผู้คุ้นเคย แต่ความชั่ว กับ ความดี ประลองดองกันได้ไหม?
คือ ต้องมีความเข้าใจอย่างมั่นคง ชัดเจน อกุศล เป็น
อกุศล และ กุศล เป็น กุศล ถ้าเป็นกุศลแล้ว ไม่มี
ความเห็นแก่ตัว สามารถที่จะสละ แล้วทำประโยชน์ ซึ่ง
กันและกันได้ ขณะนั้น ก็เป็น ประลองดอง แต่ถ้าเป็น อกุศล
ถึงแม้ว่าจะชอบกัน แต่ใจมีโลภะ ใ้ไหม? ตัวเองสำคัญ
กว่า หรือเปล่า? แล้วก็อาจจะมีโทษะ แน่นอน...

...ตราบใดที่ยังเป็นอกุศลอยู่ ประสงค์จริง ๆ ไม่ได้ แต่
สามัคคีได้ ร่วมใจกันทำ สิ่งหนึ่งสิ่งใด แต่ถ้าเป็นประสงค์
ก็คือ กุศลธรรม ประสงค์กับ กุศลธรรมได้ แน่นนอน แต่
อกุศลธรรม ประสงค์กับ อกุศลธรรม ไม่ได้ เพราะเหตุ
ว่า เปียดเบียนกันตลอด ใช่ไหม? ด้วยการไม่รู้ และด้วย
การเห็นแก่ตัว...

...เพราะเหตุว่า จริง ๆ แล้ว ที่มีท่านผู้หนึ่งบอกว่า ลูกเรา
ใช่ไหม? รักใคร่มากคะ? สองคำนี้ "ลูก" กับ "เรา" จริง ๆ
แล้ว รักใคร่มากกว่ากัน? แล้วจะประสงค์อย่างไรกันดี
คะ? ต่างคน ก็ต่าง "เห็นแก่ตัว" ถึงที่สุดแล้ว ก็ยังมีความ
เป็นเรา ยังมีความไม่รู้...

...เพราะฉะนั้น มีด กับ สว่าน ก็ไม่สามารถจะปรองดองกันได้ ต่อเมื่อไหร่ เป็นคนดี ดีแล้ว ปรองดองกับ ความดีได้ เพราะว่า ความดี ไม่ทำร้ายใครเลย เกิดเมื่อไหร่ กับใคร สถานการณ์ใด ๆ ได้ทั้งนั้น ดี เป็นดี ดี จะเปลี่ยนเป็นชั่ว ไม่ได้ เช่นเดียวกัน ความไม่ดี จะเป็น ความดี ไม่ได้ เพราะเหตุว่า เกิดแล้วดับ เป็นไม่ดี แล้วจะ เป็นดี ได้อย่างไร...

...เพราะฉะนั้น ดี คือ ดี ชั่ว คือ ชั่ว บางคน อาจจะคิดว่า ชั่ว ปรองดองกับ ชั่ว ความจริง ไม่ได้ เพราะเหตุว่า เห็นแก่ตัว แล้วก็มีโลภะ มีความรักตน เห็นสิ่งใด แล้วก็มีโทสะ อย่างไร ๆ ก็ ตัวเองเป็นใหญ่...

กราบเท้าบูชาคุณ ท่านอาจารย์สุจินต์ บริหารวนเขตต์ ที่เคารพยิ่ง
ขออนุโมทนาในกุศลจิตของทุก ๆ ท่าน ครับ

